

Yeni Bölgesel Politikalar Üzerine Düşünmek: Türkiyedeki Bölgelerin Başarımları ve Yetenekleri

Ayda Eraydın
Middle East Technical University
Department of City and Regional Planning

1 Bölgesel Gelişme politika ve uygulamalarında yeni söylem, yeni eğilimler

Background: New discourses and debates in regional development

Yenilikçilik

Akıllı uzmanlaşma

Sanayi

Devletin rolü

2 Türkiye'deki bölgesel yapıların özellikleri ve uyum kapasiteleri

The characteristics of regions and their adaptive capacities

3 Bölgesel politikaların bölgelerin uyum kapasitesine olan katkısı: Nasıl bir bölgesel politika?

Regional policies? What are the contributions of existing policies to their resilience and growth?

Egemen Yaklaşım, Kuram ve Söylemde Yaşanan Değişimler

1980-2008 İç dinamikler ve potansiyele dayalı büyüme dönemi

Bölgesel büyüme bileşenleri	Bölge tanımları	Ana Politika
Rekabet gücü odaklı yaklaşım İnsan sermayesi Yerele gömülü bilgi Üretim ağları Yenilikçilik kapasitesi Öğrenme becerisi	Rekabet gücü yüksek	Devletin dolaylı rolü Bölgelerin iç dinamiklerini dayalı büyüme Kısıtlı devlet desteği Küresel piyasalara dışsatım odaklı destek
Küresel piyasalar için üretim Yerele gömülü bilgi Üretim ağları Geleneksel sanayi kümeleri Mevcut yapının rekabet gücünden yararlanma	Rekabet gücü düşük	Kamu altyapı yatırımlarında azalma

2000'li yıllara gelindiğinde ortaya çıkan sonuçlar/sorunlar

Üretimin ekonomik büyüme kalkınmadaki rolünün azalması

Gayri menkul/inşaat piyasası ağırlıklı büyüme: **Sürdürülebilir büyümede sıkıntılar**

Kaynakların (insan sermayesi ve yatırım sermayesinin) gelişmiş bölgelere yönelmesi: **Tek yönlü akım**

Bölgelerin potansiyellerinden yararlanılamaması

Bölgelerin giderek ekonomik krizlere daha duyarlı hale gelmesi:
Kırılganlıklarının artması

Devletin sosyal refah devleti olmaktan çıkıp girişimci gibi davranması:
Kısa erimli, çıkar odaklı politikalar

2008 sonrası yeni söylem arayışları

• Yığılma ekonomileri vurgulu yaklaşım

- Sıkışıklık/tıkanıklık olmadan yoğunlaşma
- **Aynılaştırmadan bütünleşme**
- Sınırlar olmadan kazanma: dünya piyasalarına entegrasyon

World Development Report 2009: Reshaping Economic Geography

- **Gayrimenkul ve hizmet odaklı büyüyen metropollerin başarımlarındaki düşüşün önlenmesi (Garcilazo, 2011)**

• Yenilikçilik odaklı yeni bir bakış ve politikalar

- Akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme
- Yerel yenilikçilik süreçlerinin gerçekleştirileceği yeni uzmanlaşma alanlarının desteklenmesi
- Akıllı uzmanlaşma (**smart specialization (SmSp)**) stratejisi

Europe 2020 (European Commission, 2010a)

Barca Report to Commissioner for Regional Policies, Danuta Hubner (EC, 2009)

Regional Policy Contributing to Smart Growth in Europe (EC, 2010b)

'Knowledge for Growth' (Foray, 2009; Foray and David, 2009)

• Dayanıklılık ve yeni koşullara uyum süreçlerine vurgu

- Dış tehditlere karşı daha dayanıklı, esneyebilir ekonomik, sosyal ve ekolojik yapıların oluşturulması
- **Dayanıklılık ve beklenmedik koşullara uyum kapasitesinin artırılması (Regional Resilience)**

OECD Regional Outlook 2011 : *Building Resilient Regions for Stronger Economies*

Bölgesel gelişmenin bileşenleri	Bölge tanımları	Ana Politikalar
Yenilikçilik Bilimsel bilginin üretimi Akılcı yenilikçilik * İç kaynaklara dayalılık (embeddedness) * Dış kaynaklardan bilgi ve teknoloji aktarımı için kurulan bağlantılar (connectedness) Akılcı uzmanlaşma Yeni uzmanlaşma alanları Mevcut sanayilerden kaynaklanan yeni sanayiler (relatedness)	Araştırma alanı (merkez) Ortak uygulama alanı (çeper)	Akıllı, sürdürülebilir, kapsayıcı ekonomik gelişme Bilimsel araştırmaların desteklenmesi Akıllı uzmanlaşmayı destekleyecek politikalar Araştırma-Teknoloji sağlayıcılarla dayanışma ve ortaklıkların desteklenmesi

Yeni söylemin vurguları

- **Yenilikçilik, yeni/akıllı uzmanlaşma**
- **Bölgelerin başarımlarının (performance) ve uyum kapasitelerinin yenilikçilikle desteklenerek artırılması**
- **İç dinamiklere ve kaynakları gözardı etmeden dünya/diğer bölgelerle kurulan bağlantılar**
- **Dış dünya/diğer bölgelerle olan ile bağlantılardan yarar sağlama**
- **Yeni kurumlaşma talepleri**
- **Devletin rolü/yeni politikalar**
- **Destek ve politikaların gözden geçirilmesi**

Bölgelerin başarımları, yapılarındaki değişim Yeni strateji uygulamalarına yönelik potansiyel

Bölgelerin başarımları

Bölgeler 1980 sonrasında Türkiyedeki ve küresel piyasalardaki gelişmelere/krizlere nasıl yanıt verdiler?

Bölgelerin hangi özellikleri ekonomideki dalgalanmalardan daha a etkilenmelerini sağladı?

Bölgeler arasındaki farklılığı betimleyen en önemli göstergeler hangileri?

Son on yılda büyümenin belirleyicileri neler?

Yenilikçi bir yapı veya bu yapının bileşenleri bu süreçte ne denli önemli?

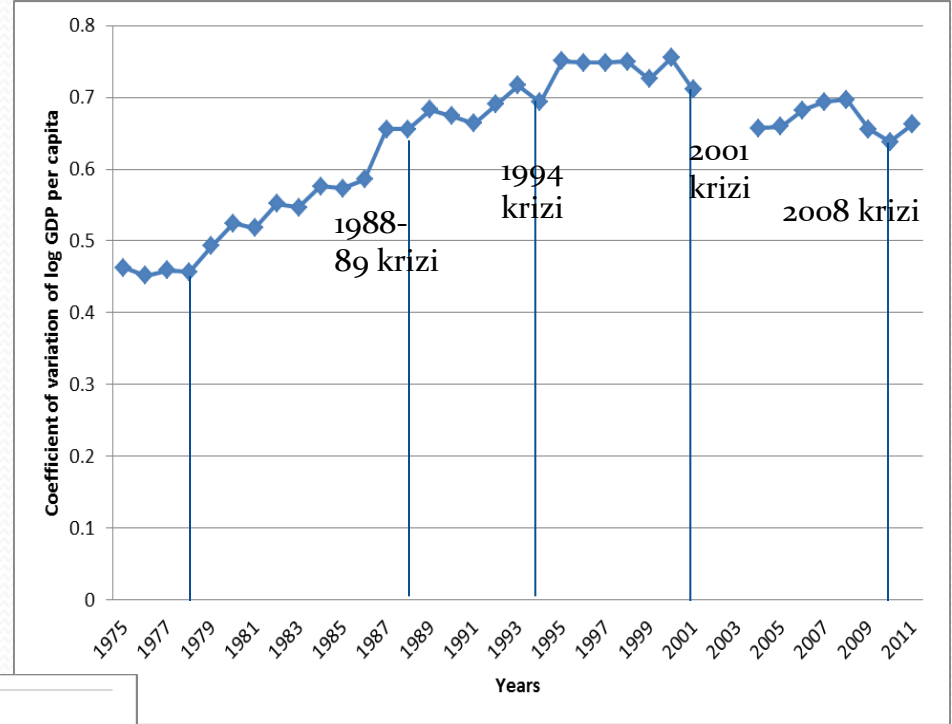
Bölgelerin dış dünya ile bağlantıları?

Bölgelerin dış dünya ile bağlantıları bölgelerin başarımlarında ne ölçüde etkili?

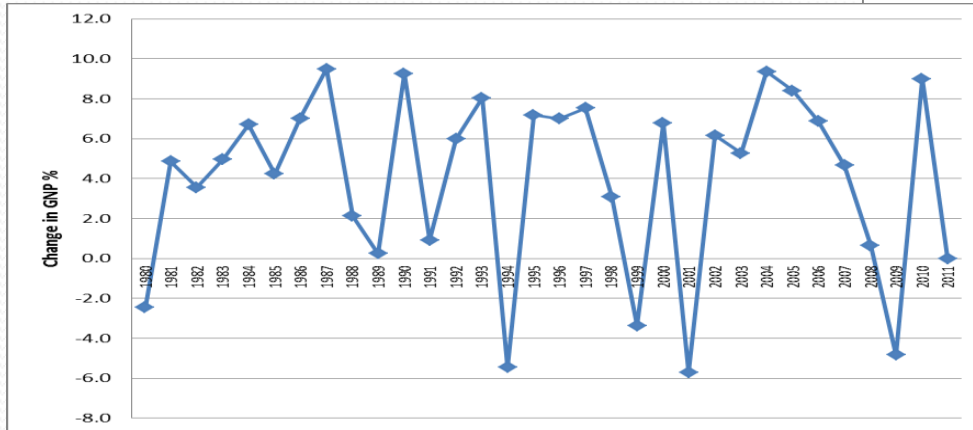
Bölgesel politikalar

Bölgesel politikaların bölgelerin yeni koşullara uyum süreçlerinde ve büyüme oranlarındaki katkısı ne düzeyde?

Bölgelerarası gelir farklılıklarındaki değişim: sigma yakınsama değerleri
The changes in income per capita differences: sigma convergence

GSMH'de yıllık değişim oranları
Annual change in GDP % (fixed prices)

Duyarlılık göstergeleri- Sensitivity indicies

REGIONS	Change in GDP %				Sensitivity Index			
	1991	1994	2001	2008	1991	1994	2001	2008
İstanbul	-0.06	-10.56	-8.47	-6.69	0.12	1.93	1.47	1.38
Tekirdağ	0.39	-3.92	-7.30	-8.54	-0.74	0.72	1.27	1.77
Balıkesir	4.39	0.34	-11.49	-3.61	-8.28	-0.06	2.00	0.75
İzmir	1.24	-1.90	-5.28	-6.57	-2.33	0.35	0.92	1.36
Aydın	4.15	3.73	-7.65	-4.82	-7.83	-0.68	1.33	1.00
Manisa	0.25	-5.58	-5.74	-4.00	-0.47	1.02	1.00	0.83
Bursa	2.82	-7.42	-3.41	-8.03	-5.33	1.36	0.59	1.66
Kocaeli	0.23	-6.19	-5.53	-6.91	-0.43	1.13	1.06	1.43
Ankara	-0.01	-5.46	-9.58	-1.74	0.03	1.00	1.67	0.36
Konya	3.65	-4.68	-11.23	-2.86	-6.89	0.86	1.95	0.59
Antalya	3.18	3.09	0.99	-2.33	-6.00	-0.57	-0.17	0.48
Adana	0.37	-8.02	-5.87	-4.35	-0.71	1.47	1.02	0.90
Hatay	-1.38	-4.43	-2.86	-4.54	2.59	0.81	0.50	0.94
Kırıkkale	1.97	-4.40	-6.28	-3.44	-3.71	0.81	1.09	0.71
Kayseri	-0.24	-2.35	-2.71	-3.64	0.45	0.43	0.47	0.75
Zonguldak	-1.95	-2.28	-9.59	-6.67	3.68	0.42	1.67	1.38
Kastamonu	-0.84	-7.50	-6.60	-2.84	1.58	1.37	1.15	0.59
Samsun	0.71	-8.74	-7.74	-8.02	-1.34	1.60	1.35	1.66
Trabzon	0.74	2.50	5.63	-5.88	-1.41	-0.46	-0.98	1.22
Erzurum	-0.53	-0.45	3.04	1.87	1.01	0.08	-0.53	-0.39
Ağrı	1.42	4.26	1.16	2.37	-2.68	-0.78	-0.20	-0.49
Malatya	1.30	0.31	-2.42	1.78	-2.46	-0.06	0.42	-0.37
Van	2.37	-5.70	4.41	5.42	-4.48	1.04	-0.77	-1.12
Gaziantep	3.30	-14.82	-1.70	-0.99	-6.23	2.71	0.29	0.21
Şanlıurfa	8.71	-1.02	2.40	5.36	-16.43	0.19	-0.42	-1.11
Mardin	-1.40	-6.34	8.89	6.78	2.65	1.16	-1.55	-1.40
TURKEY	-0.53	-5.46	-5.75	-4.83	1.00	1.00	1.00	1.00

Kendiliğinden büyüme oranları ve krizlerin etkilerini belirten göstergeler (SUR Modeli)

Autonomous growth rate and impact coefficients from Seemingly Unrelated Regression Model

Bulgulara göre;

- 1988-89 krizinin bölgeler üzerinde etkisi yok
- 1978-81, 1994, 2001 ve 2008 krizlerinin bölgeler üzerinde farklı etkileri var.
- 1990-1993'deki toparlanma bölgeleri olumlu yönde etkileyemiyor
- 1982-1987 ve 1995-98 toparlanma dönemlerinde etki bölgelere göre farklılaşmıyor
- 2002-2007 ve 2009-2011'de bölgeler arasında önemli farklılıklar gözüküyor.

According to findings;

- 1988-89 recessionary shock had no specific affect on regions,
- significant but not equal effects of the other recessionary shocks across regions (1978-81, 1994, 1998-2001 and 2008).
- The coefficients on 1990-1993 recovery are jointly zero,
- 1982-1987, and 1995-98 recovery periods are not zero, but not significantly different across regions.
- Only for **2002-2007 and 2009-2011 recovery periods**, the equality of beta coefficients is rejected, which indicates **the different impact reactions of regions in these recovery stages.**

		Recessionary Shocks				Recovery			
	Constant	1978-1981	1994	2001	2008	1982-1987	1995-1998	2002-2007	2009-2011
ISTANBUL	0,066**	-0,087	-0,172***	-0,140***	-0,075	0,003	0,020	0,043*	0,089*
TEKİRDAĞ	0,084***	-0,051	-0,123*	-0,139***	-0,112	-0,045	-0,004	0,035*	0,091*
BALIKESİR	0,061**	-0,058	-0,058	-0,160**	-0,036	-0,006	-0,032	0,024	0,081*
İZMİR	0,060*	-0,007	-0,079	-0,105	-0,066	0,006	-0,013	0,022	0,111*
AYDIN	0,059	-0,064	-0,063	-0,185**	-0,089	-0,021	-0,036	-0,024	0,034
MANİSA	0,060**	-0,047	-0,116	-0,116**	-0,039	0,021	-0,002	0,043**	0,084
BURSA	0,074**	-0,071**	-0,107	-0,148**	-0,096**	0,004	-0,009	0,031*	0,079
KOCAELİ	0,101*	-0,040	-0,163	-0,177***	-0,112	-0,046	-0,025	0,005	0,079
ANKARA	0,066	-0,040	-0,121	-0,146**	-0,022	0,026	-0,014	0,029*	0,077
KONYA	0,087**	-0,070	-0,133*	-0,184***	-0,054	-0,033	-0,024	0,001	0,050
ANTALYA	0,028	0,029	0,003	-0,062	0,010	0,044	0,038	0,058**	0,128*
ADANA	0,055	-0,050	-0,165	-0,104	-0,068	-0,033	-0,045	0,031*	0,061
HATAY	0,043	0,016	-0,088	-0,078	-0,029	0,044	0,044	0,062***	0,115
KIRIKKALE	0,082	-0,088	-0,126	-0,115*	-0,055	-0,030	-0,039	0,003	0,076
KAYSERİ	0,064*	-0,070**	-0,088**	-0,097	-0,040	-0,023	-0,023	0,422*	0,067*
ZONGULDAK	0,049	-0,095	-0,072	-0,122**	-0,057	-0,037	0,053	0,009	0,092
KASTAMONU	0,058**	-0,048	-0,133***	-0,120**	-0,026	-0,053	-0,017	-0,011	0,065
SAMSUN	0,062**	-0,051	-0,149	-0,140***	-0,084	-0,028	0,008	0,012	0,084*
TRABZON	0,047	-0,061	-0,022	-0,038	-0,047	0,036	-0,012	0,059***	0,067
ERZURUM	0,063*	-0,094**	-0,068	-0,040	0,019	-0,045	-0,057	0,007	0,074*
AGRI	0,066	-0,096	-0,023	-0,053	0,022	-0,033	-0,028	-0,003	0,094*
MALATYA	0,073***	-0,063*	-0,070	-0,106	0,009	-0,027	-0,054	0,010	0,068
VAN	0,065*	-0,090*	-0,122	-0,054	0,055	-0,042	-0,027	0,029*	0,047
GAZİANTEP	0,068*	-0,089	-0,216	-0,108	-0,015	0,026	-0,008	0,017	0,129
SANLIURFA	0,062	-0,074	-0,072	-0,095	0,058	0,024	-0,013	-0,001	0,138
MARDIN	0,038	-0,011	-0,102	-0,053	0,097	0,020	0,036	0,019	0,176

	1978-2009	1978-2011	Autonomous growth rate
ISTANBUL	0.0405	0.08997	0,066**
TEKİRDAĞ	0.034	0.08575	0,084***
BALIKESİR	0.018	0.06563	0,061**
İZMİR	0.029	0.08012	0,060**
AYDIN	0.032	0.07968	0,059
MANİSA	0.021	0.06913	0,060**
BURSA	0.042	0.09145	0,074**
KOCAELİ	0.034	0.08537	0,101*
ANKARA	0.042	0.09110	0,066
KONYA	0.021	0.06876	0,087**
ANTALYA	0.055	0.10569	0,028
ADANA	0.011	0.05918	0,055
HATAY	0.039	0.08920	0,043
KIRIKKALE	0.025	0.07395	0,082
KAYSERİ	0.022	0.06883	0,064*
ZONGULDAK	-0.005	0.03998	0,049
KASTAMONU	-0.002	0.04222	0,058**
SAMSUN	0.012	0.06013	0,062**
TRABZON	0.012	0.05736	0,047
ERZURUM	0.008	0.05455	0,063*
AGRI	0.009	0.05759	0,066
MALATYA	0.014	0.06194	0,073***
VAN	0.032	0.07783	0,065*
GAZİANTEP	0.024	0.07645	0,068
SANLIURFA	0.030	0.08336	0,062
MARDİN	0.033	0.08787	0,038

--Yüksek
--Düşük
--Aynı

2000 Bölgesel Göstergeler

Bölgeler arasında farklı olan göstergeler: Tests of Equality of Means

	Wilks' Lambda	F	df1	df2	Sig.
Kişi başına gayrisafi milli hasıla: GSMH per capita	,528	21,437	1	24	,000
Herfindahl çeşitlilik indeksi- Herfindahl diversity index -(economic sectors)	,998	,060	1	24	,808
Krugman uzmanlaşma indeksi : Krugman's specialisation index-(manufacturing)	,838	4,649	1	24	,041
Toplam sanayi istihdamı içinde ileri teknoloji sanayinin payı: Share of high tech-manufacturing in total manufacturing employment %	,898	2,724	1	24	,112
Sanayide çalışanların toplam istihdam içindeki payı: The share of employees in manufacturing industry in total employment (%)	,847	4,319	1	24	,049
Kişi başına patent ve faydalı model: Number of patents and utility models per capita	,862	3,840	1	24	,062
22 yaş üstü nüfusta üniversite mezunlarının payı. Share of university graduates in population over 22 (%)	,898	2,715	1	24	,112
Aynı yaş grubundakilerden teknik okullarda okuyanların payı: The share of students in technical education in students in the same age group (%)	,636	13,717	1	24	,001
Kişi başına mevduat: Bank deposits per capita (TL)	,837	4,679	1	24	,041
Girişimcilerin toplam istihdam içindeki payı: The share of entrepreneurs in total employment (%)	,873	3,479	1	24	,074
Bilim ve teknoloji alanında çalışanların toplam içindeki payı: The share of employment in science and technology in total employment (%)	,812	5,561	1	24	,027
Kişi başına dışalım- Import per capita (US dollars)	,877	3,376	1	24	,079
Kişi başına dışsatım- Exports per capita (US dollars)	,955	1,122	1	24	,300
Kişi başına kamu yatırımları: Public investment per capita (TL)	,989	,277	1	24	,603
Kişi başına teşvik alan proje değerleri : Total value of projects that received incentive certificates per capita (TL)	,989	,259	1	24	,615
OSB'lerde firmalara sağlanan parsel sayısı: Land (number of parcels) provided in industrial estates	,948	1,313	1	24	,263
Kişi başına sanayi, ticaret ve turizm kredileri- Industrial, commercial and tourism credits per capita (TL)	,870	3,574	1	24	,071
Bölge Planı hazırlanmış olma: Availability of a regional plan (1=available 0=not available)	,787	6,497	1	24	,018
Kalkınmada Öncelikli Yörelere arasında yer alma: Priority Development Areas (10 designated as priority area, 0=not PDA)	,976	,585	1	24	,452

2007 Farklılaştırıcı Bölgesel Göstergeler: Tests of Equality of Means

	Wilks' Lambda	F	df1	df2	Sig.	
Kişi başına gayrisafi milli hasıla: GSMH per capita	,698	10,383	1	24	,004	
Herfindahl çeşitlilik indeksi- Herfindahl diversity index -(economic sectors)	,957	1,090	1	24	,307	
Krugman uzmanlaşma indeksi : Krugman's specialisation index-(manufacturing)	,827	5,035	1	24	,034	
Toplam sanayi istihdamı içinde ileri teknoloji sanayinin payı: Share of high tech-manufacturing in total manufacturing employment %	,752	7,935	1	24	,010	NEW
Sanayide çalışanların toplam istihdam içindeki payı: The share of employees in manufacturing industry in total employment (%)	,989	,256	1	24	,618	—
Kişi başına patent ve faydalı model: Number of patents and utility models per capita Kişi başına	,936	1,654	1	24	,211	—
22 yaş üstü nüfusta üniversite mezunlarının payı. Share of university graduates in population over 22 (%)	1,000	,002	1	24	,962	
Aynı yaş grubundakilerden teknik okullarda okuyanların payı: The share of students in technical education in students in the same age group (%)	,675	11,541	1	24	,002	
Kişi başına mevduat: Bank deposits per capita (TL)	,949	1,282	1	24	,269	—
Girişimcilerin toplam istihdam içindeki payı: The share of entrepreneurs in total employment (%)	,859	3,941	1	24	,059	
Bilim ve teknoloji alanında çalışanların toplam içindeki payı: The share of employment in science and technology in total employment (%)	,941	1,508	1	24	,231	—
Kişi başına dışalım- Import per capita (US dollars)	,720	9,335	1	24	,005	
Kişi başına dışsatım- Exports per capita (US dollars)	,770	7,173	1	24	,013	NEW
Hızlı internet bağlantısı bulunması: Speed of internet access	,821	5,218	1	24	,031	New variable
Kişi başına sanayi, ticaret ve turizm kredileri- Industrial, commercial and tourism credits per capita (TL)	,972	,681	1	24	,418	—
Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yoğunluğu : The level of SME firms (2= high, 1=medium and 0=low)	,998	,039	1	24	,846	New variable
OSB sayısı: The availability of industrial estates (2= more than 1, 1= one estate, 0=no estate)	,967	,827	1	24	,372	
Pazara Erişebilirlik: Accessibility (First moment valuse (2=higher accessibility 1=medium accessibility 0=low accessibility	,854	4,111	1	24	,054	New variable
Foreign firms (2= high numbers of foreign firms, 1= smaller number of firms 0=very few or none)	,883	3,176	1	24	,087	New variable
Kalkınmada Öncelikli Yörelere arasında yer alma: Priority Development Areas (10 designated as priority area, 0=not PDA)	,975	,615	1	24	,440	

Discriminant Analiz Sonuçları: Findings of the Discriminant Analysis

2001

TECHNICALSTUD	,359
BENKDEPOSITS	,332
GSMHPERCAP	,311
PATENTS	,198
MANEMP	,197
PLANS	-,186
ENTREPRENEURS	,180
UNIVERGRAD	,179
LAND	,172
CREDITS	,171
IMPORTPERCAP	,145
FOREIGN	,122
PDA	-,119
INCENTIVES	,102
HERFINDAHL	,100
EXPORTSPERCAP	,074
HIGHTECHEMP	,053
PUBINVEST	,046
KRUGMANS	-,010

2008

TECHNICALSTUD	,301
GSMHPERCAP	,255
PAD ^a	-,240
IMPORTPERCAP	,213
MANEMP	,196
BROADBENTACESS	,194
EXPORTSPERCAP	,187
ACESSIBILTY	,157
ENTREPRENEURS	-,132
FOREIGNCAP	,104
KRUGMANS	-,099
PATENTS	,090
HERFINDAHL	,083
BENKDEPOSITS	,081
SCIENCETECH	,079
CREDITS	,060
INDUSTRIALEST	,040
HIGHTECHEMP	,023

SME		
UNIVERGRAD	2008	
SENSITIVITY		1
o Krizden Türkiye ortalamasının üzerinde etkilenenler		2,904
Non-resilient/Affected by the Crisis		
1 Krizden etkilenmeyenler: Resilient		-2,130

2001	
SENSITIVITY	Function
	1
o Krizden Türkiye ortalamasının üzerinde etkilenenler	
Non-resilient/Affected by the Crisis	
1 Krizden etkilenmeyenler: Resilient	

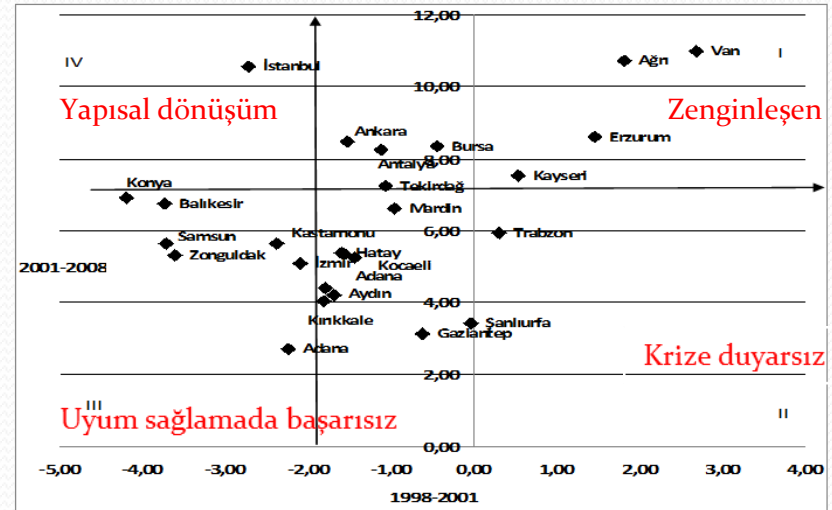
2001-2007 dönemi: 2001-2007 Period

Discriminant Analiz Sonuçları: Findings of the Discriminant Analysis

	Function		
	1	2	3
Bank deposit per capita (million TL)2000	,221*	,033	,012
Industrial, commercial and tourism credits per capita (million TL)	,194*	,043	,026
Share of university graduates in population over 22 (%)	,151*	,053	,053
Patent per million pop	,143*	-,031	,090
School enrolment ratio of technical education (the share of students in technical education in the same age group)	,129*	,034	,036
Share of manufacturing employment in total %	-,117*	-,016	,043
Industrial land (number of parcels in industrial estates)	,113*	,033	,020
Import per capita/US dollars	,099*	-,006	-,031
Share of women entrepreneurs in total women employment %	-,037	-,223*	-,070
New firms per capita	,000*	,117	-,092
Share of entrepreneurs in total employment %	,115	,179*	,020
Herfindahl index: Diversity	-,028	-,132	,178*

- I. Zenginleşen-Prospering (Adana, Antalya, Bursa, Manisa, Hatay, Kayseri, Trabzon and Van).
- II. Şoklara duyarlız-dayanıklı: Shock-resistant : Izmir, Erzurum, Agri, Malatya, Gaziantep, Sanliurfa and Mardin
- III. Dayanıksız, uyum sağlayamayan: Non-resilient: (Aydin, Balıkesir, Kocaeli, Konya, Kirikkale, Zonguldak, Kastamonu, and Samsun).
- IV. Uyum sağlamak için yapısal dönüşüm geçiren: Resilient-Transforming Istanbul, Ankara, and Tekirdag).

RESILIENCE CATEGORIES of REGIONS	Function		
	1	2	3
I. Zenginleşen: II. Prospering	-1,797	-,561	2,660
II. Şoklara dayanıklı: Shock-resistant	-3,198	3,881	-1,181
III. Dayanıksız: Non-resilient	-,775	-3,341	-1,641
IV. Yapısal dönüşüm geçiren: Resilient-Transforming	14,320	1,352	,038

2003-2011 dönemindeki büyüme oranının belirleyicileri: Determinants of growth

	B	t	Sig.
Sabit	-,077	-,966	,378
Kişi başına gayrisafi milli hasıla: GSMH per capita	-0,00003523	-,873	,422
Kişi başına dışalım- Import per capita (US dollars)	0,0002493	2,947	,032
Kişi başına dışsatım- Exports per capita (US dollars)	-0,000309	-3,260	,022
22 yaş üstü nüfusta üniversite mezunlarının payı: Share of university graduates in population over 22 (%)	,000	,288	,785
Aynı yaş grubundakilerden teknik okullarda okuyanların payı: The share of students in technical education in students in the same age group (%)	-0,257	-2,979	,031
Girişimcilerin toplam istihdam içindeki payı: The share of entrepreneurs in total employment (%)	0,406	2,528	,053
Kişi başına mevduat: Bank deposits per capita (TL)	-0,002	-1,402	,220
Kişi başına sanayi, ticaret ve turizm kredileri- Industrial, commercial and tourism credits per capita (TL)	0,002	1,243	,269
Herfindahl çeşitlilik indeksi- Herfindahl diversity index -(economic sectors)	-0,011	-,592	,579
Krugman uzmanlaşma indeksi : Krugman's specialisation index-(manufacturing)	-0,022	-1,378	,227
Kişi başına patent ve faydalı model: Number of patents and utility models per capita	0,000	,691	,521
Toplam sanayi istihdamı içinde ileri teknoloji sanayinin payı: Share of high tech-manufacturing in total manufacturing employment %	0,036	2,208	,078
Sanayide çalışanların toplam istihdam içindeki payı: The share of employees in manufacturing industry in total employment (%)	0,004	4,714	,005
Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yoğunluğu : The level of SME firms (2= high, 1=medium and 0=low)	-0,005	-,528	,620
OSB sayısı: The availability of industrial estates (2= more than 1, 1= one estate, 0=no estate)	-0,030	-3,564	,016
Pazara Erişebilirlik: Accessibility (First moment valuse (2=higher accessibility 1=medium accessibility 0=low accessibility)	0,008	,713	,508
Foreign firms (2= high numbers of foreign firms, 1= smaller number of firms 0=very few or none)	0,002	,402	,704
Kalkınmada Öncelikli Yörelere yer alma: Priority Development Areas (10 designated as priority area, 0=not PDA)	0,004	,390	,712
İnternet bağlantısı hızı: Speed of internet access	0,002	3,866	,012
Bilim ve teknoloji alanında çalışanların toplam içindeki payı: The share of employment in science and technology in total employment (%)	0,000	,189	,857

Bölgeler arasındaki farklılığı tanımlayan ana göstergeler

2000

İnsan sermayesi

Teknik okullarda okullaşma oranı
Bilim ve teknolojide çalışanların
Payı

Üretim yapısı

Uzmanlaşma düzeyi
Sanayide çalışanların oranı

Bölgesel politikalar

Bölge Planları hazırlamış olma

2007

Üretim

Yüksek teknolojili sanayilerin payı
Teknik okullarda okullaşma oranı
Uzmanlaşma düzeyi

Dış bağlantılar/ilişkiler

Dışalım
Dışsatım
Yabancı sermayeli firmalar

Bölgesel politikalar

Dış dünyadan/ülke ekonomisinden aktarılan olumsuz koşullara uyum ve onlarla başetme kapasitesi

- Kriz dönemlerinde bölgeler arasında yakınsama gerçekleşiyor.
- Çok sayıda bölgenin kriz koşullarından etkilenmemesi küresel ekonomi ile bütünleşmediklerini gösteriyor.
- Kriz ve toparlanma dönemlerindeki ulusal düzlemdeki ekonomik dalgalanmalar bazı bölgelerin ekonomik performanslarının düşük düzeyde kalmasını sağlarken, diğer bazı bölgelerin ortalama büyüme hızlarını olumsuz yönde etkilemiyor.

Krizlerden etkilenenlerle etkilenmeyenleri ayırt eden göstergeler

2001

Teknik okullarda okullaşma

Kişi başına mevduat

Kişi başına GSMH

Patent

İmalat sanayinin payı

2008

Teknik okullarda okullaşma

Kişi başına GSMH

Kalkınma da öncelikli yöre

Kişi başına dışalım

İmalat sanayinin payı

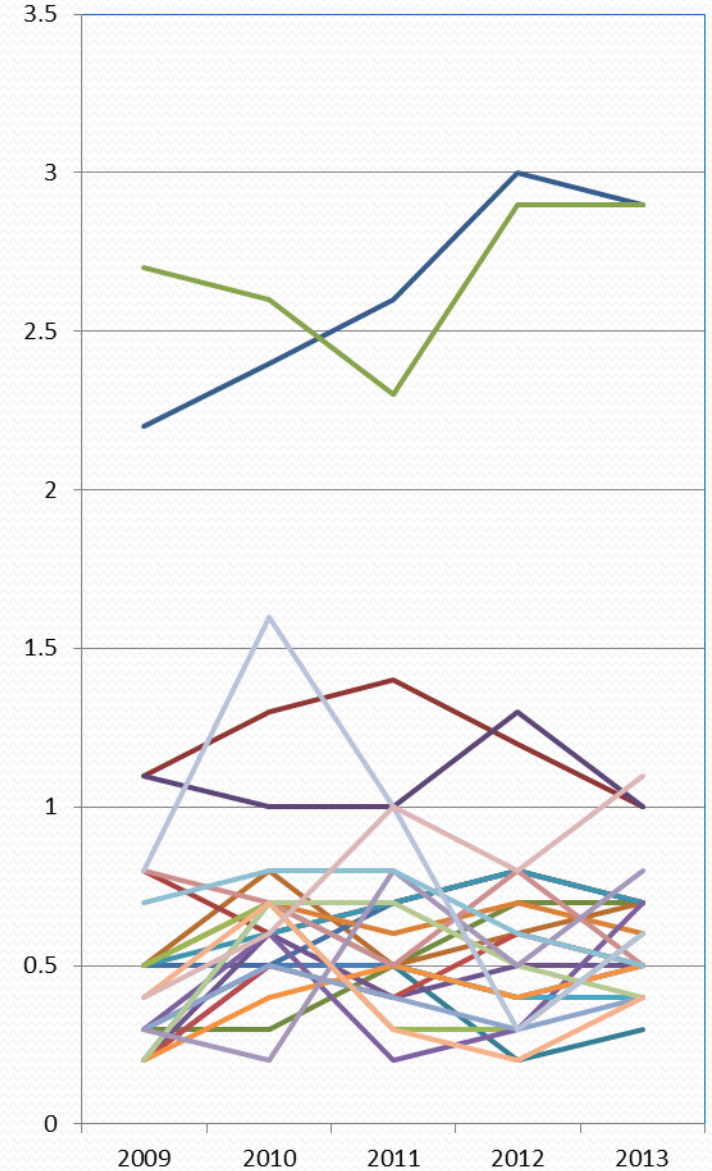
Bölgesel politikalar?

Yenilikçilik

- Türkiye’de yenilikçilik konusunda gelişme var, ama bu mevcut sanayileşmiş bölgelerde gerçekleşiyor.
- Yenilikçilik bölgelerin büyüme ve değişen koşullara uyumu konusunda fazla ayırt edici güce sahip değil

**3 Bölgesel politikaların bölgelerin uyum
kapasitesine olan katkısı: Nasıl bir bölgesel politika?**

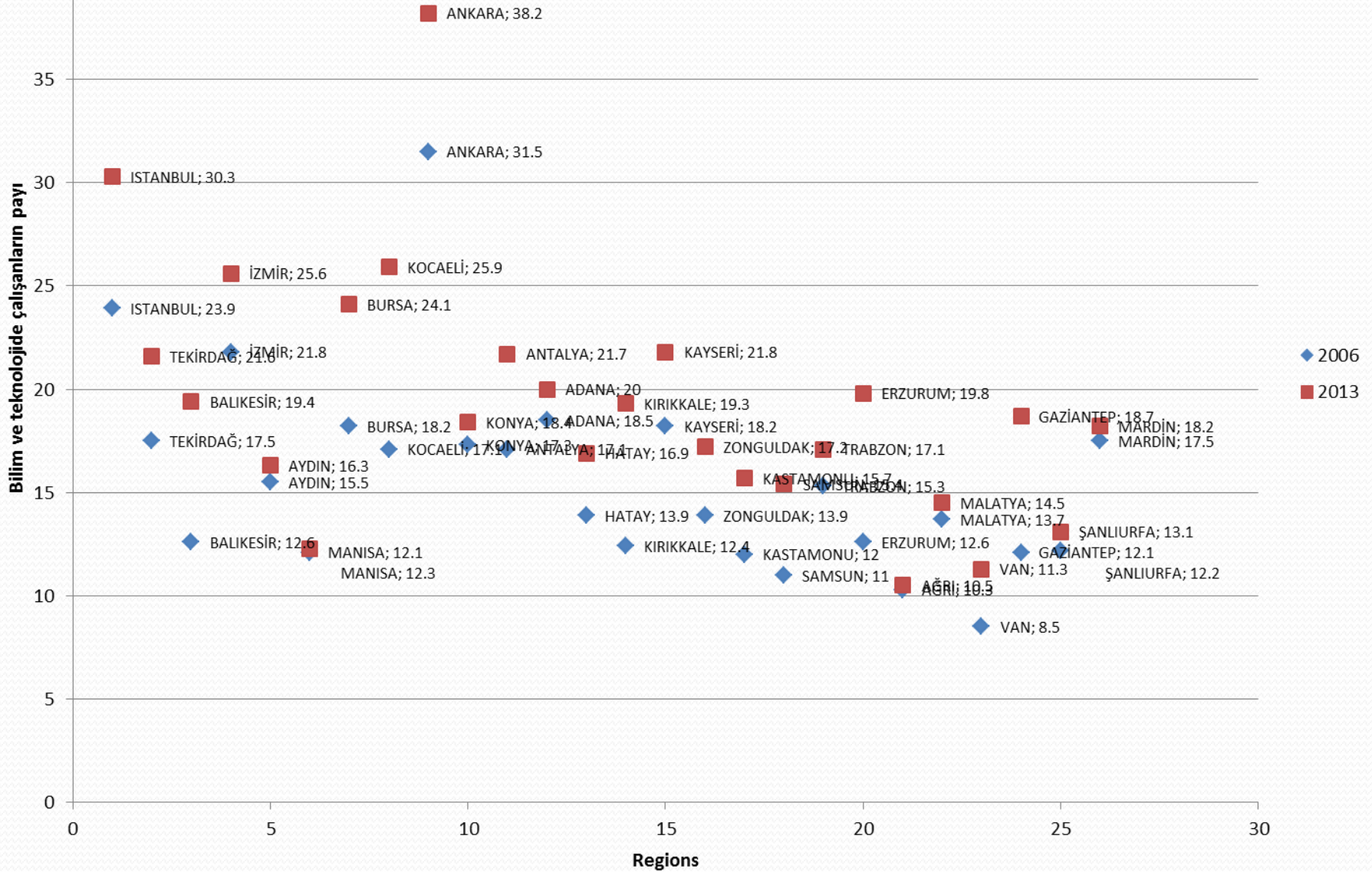
	2009	2010	2011	2012	2013
TR10 (İstanbul)	2.2	2.4	2.6	3	2.9
TR21 (Tekirdağ,Edirne,Kırklareli)	1.1	1.3	1.4	1.2	1
TR22 (Balıkesir,Çanakkale)	0.3	0.3	0.5	0.7	0.7
TR31 (İzmir)	1.1	1	1	1.3	1
TR32 (Aydın,Denizli,Muğla)	0.3	0.5	0.5	0.2	0.3
TR33 (Manisa,Afyon,Kütahya,Uşak)	0.5	0.8	0.5	0.6	0.7
TR41 (Bursa,Eskişehir,Bilecik)	0.5	0.5	0.7	0.8	0.7
TR42 (Kocaeli,Sakarya,Düzce,Bolu,Yalova)	0.8	0.6	0.7	0.8	0.7
TR51 (Ankara)	2.7	2.6	2.3	2.9	2.9
TR52 (Konya,Karaman)	0.2	0.6	0.4	0.5	0.5
TR61 (Antalya,Isparta,Burdur)	0.5	0.6	0.7	0.8	0.7
TR62 (Adana,Mersin)	0.5	0.7	0.6	0.7	0.6
TR63 (Hatay,Kahramanmaraş,Osmaniye)	0.2	0.5	0.5	0.4	0.5
TR71 (Kırıkkale,Aksaray,Niğde,Nevşehir)	0.2	0.5	0.4	0.6	0.5
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	0.5	0.7	0.3	0.3	0.6
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	0.3	0.6	0.2	0.3	0.7
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	0.2	0.7	0.5	0.4	0.4
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	0.2	0.4	0.5	0.4	0.5
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	0.3	0.5	0.4	0.3	0.4
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	0.8	0.7	0.5	0.8	0.5
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	0.2	0.7	0.7	0.5	0.4
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	0.3	0.2	0.8	0.5	0.8
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	0.7	0.8	0.8	0.6	0.5
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	0.4	0.7	0.3	0.2	0.4
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	0.8	1.6	1	0.3	0.6
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	0.4	0.6	1	0.8	1.1

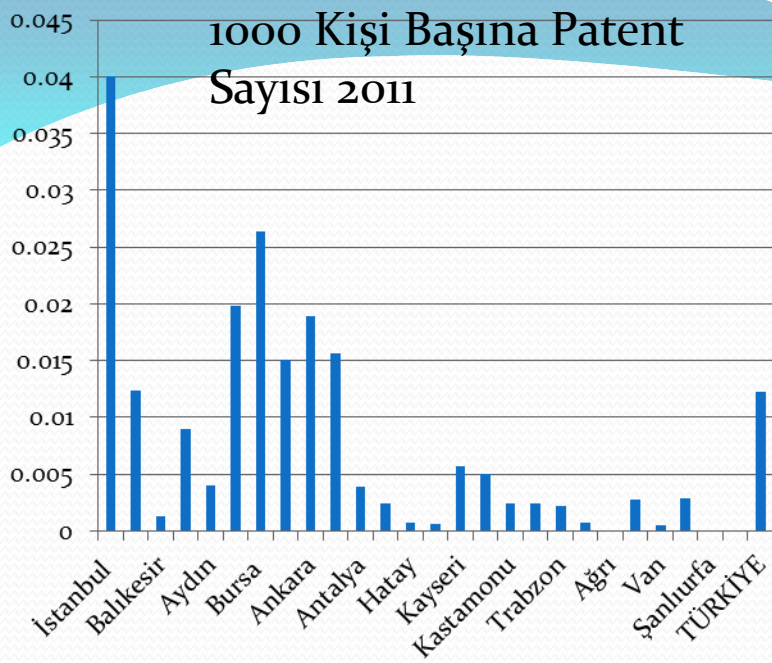

İleri teknolojilerde çalışanlar/Toplam çalışanlar (%)

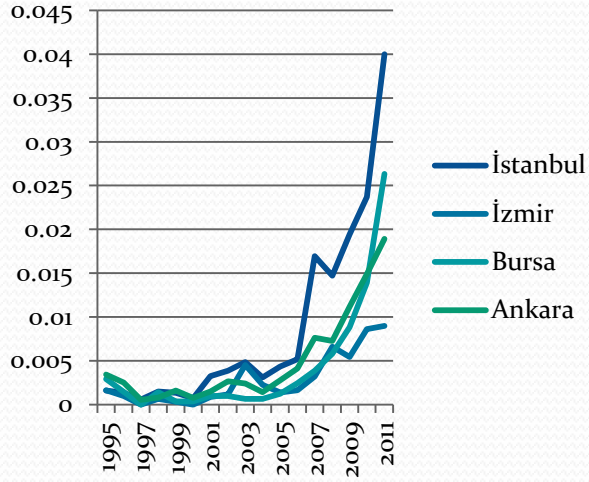
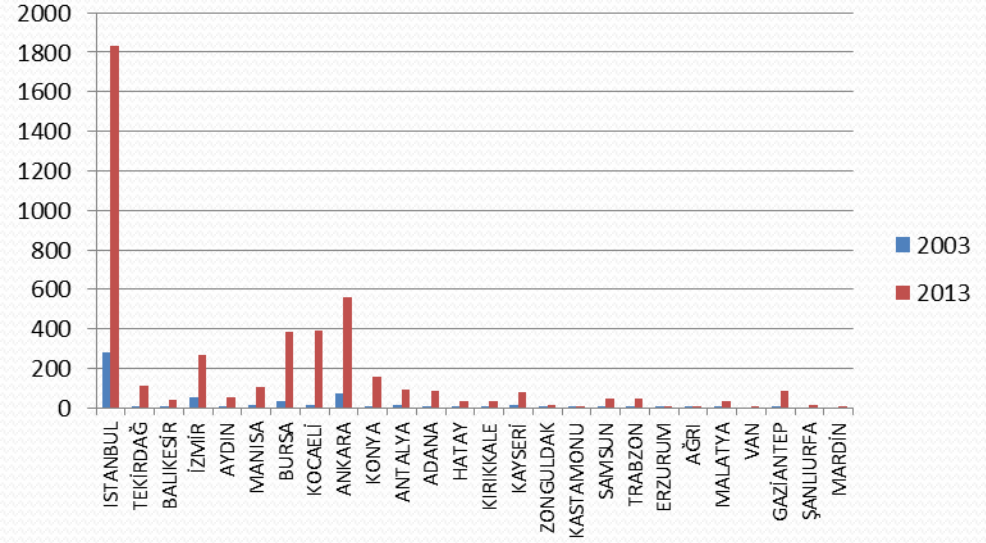
Bilim ve teknolojide çalışanların aktif nüfus içindeki payı%

Share of employment in science and technology in active population %

Patent sayısı: Number of patents

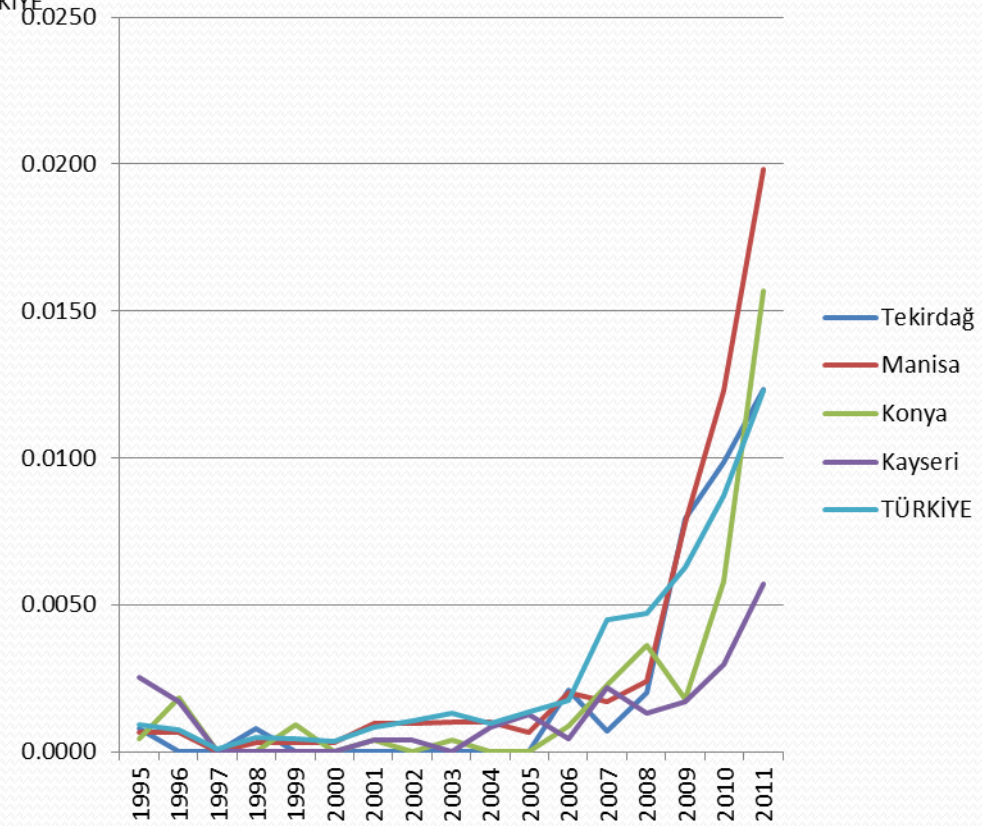
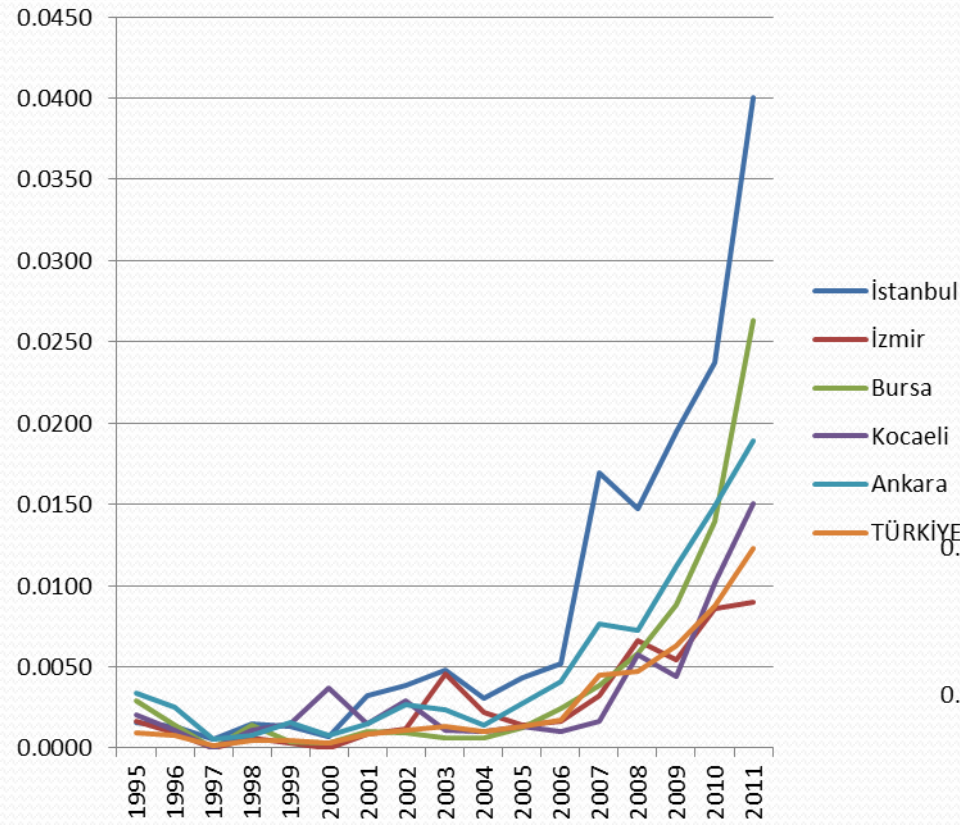

1 milyon kişiye düşen patent sayısı 2008

1000 Kişi Başına Patent Sayısı 2011

Sanayi kümelenmesinin olduğu yerlerde yenilik(kişi başına patent)

Bölgesel Politikalar için Çıkarsamalar

Sanayi hem büyüme için önemli. İleri sanayinin payı giderek ayırt edici bir özellik kazanıyor.

Yenilikçilik henüz bölgelerin büyümesi ve uyum kapasitesinde öne çıkamıyor.

Kümelerin yenilikçilik açısından daha başarılı olduğu görülüyor.

Dış dünya ile eklemlenme giderek özellikle dışsatım önem kazanıyor

Girişimcilik önemli bir özellik.

Politikalar: Mevcut politikaların sorgulanması gereği

- Sanayi, ileri sanayi kollarının desteklenmesi
- Kaynakların yerinde harekete geçirilmesi, yenilikçilik ve yeni fikirlere destek
- Mevcut potansiyeli gözeterek geliştirilecek sektörler yanısıra yeni sektörler ve yenilikçiliğe yönelik seçimler
- Yeni sektörler için dış dünyadan kaynak ve bilgi aktarımının sağlanması, ortaklıkların kurulması
- Girişimci destekleri

KAYNAKÇA

- Chapple, K. ve Lester, T. W. (2010), The Resilient Regional Labour Market? The U.S. Case,” *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society* 3: 85-104.
- Christopherson, S., Michieb, J ve Tyler, P. (2010), “Regional resilience: theoretical ve empirical perspectives”, *Cambridge Journal of Regions, Economy ve Society*, 3, 3-10, doi:10.1093/ cjres/rsq004
- Davies, S. (2011), “Regional Resilience in the 2008-2010 Downturn: Comparative Evidence from European Countries”. *Cambridge Journal Of Regions, Economy ve Society*, 4(3), 369-382.
- EC – Commission of the European Communities (2010a), *Europe 2020. A Strategy for Smart, Suitable and Inclusive Growth*, Communication from the Commission, COM(2010)2020
- EC – Commission of the European Communities (2010b), *Regional Policy Contributing to Smart Growth in Europe*, COM(2010)553, Brussels
- Eraydın, A ve Taşan-Kok, T. (2013) *Resilince Thinking in Urban Planning*, Dortrecht: Springer
- Eraydın, A. (2013) Bölgesel Ekonomik Uyum Kapasitesi: Türkiye’deki Bölgelerin Ekonomik Krizler ve Sonrasındaki Başarımlarını Belirleyen Etkenler, ODTÜ Gelişme Dergisi, 40 (2), 179-208

- ESPON (2012), *Knowledge, Innovation, Territory (KIT)*, Final Report available on line
http://www.espon.eu/main/Menu_Projects/Menu_AppliedResearch/kit.html
- Fingleton, B., Garretsen, H., ve Martin, R. (2012). Recessionary Shocks and Regional Employment: Evidence On The Resilience of U.K. Regions. *Journal Of Regional Science*, 52(1), 109-133. doi:10.1111/j.1467-9787.2011.00755.x
- Foray D. (2009), “Understanding Smart Specialisation”, in Pontikakis D., Kyriakou D. and van Bavel R. (eds.), *The Question of R&D Specialisation*, JRC, European Commission, Directorat General for Research, Brussels, pp. 19-28
- Foray D., David P. and Hall B. (2009), “Smart Specialisation - the Concept”, *Knowledge Economists Policy Brief*, n. 9
- Garcilazo, E. (2011) Regional Performance in OECD Regions and Implications for Aggregate Growth , Barcelona Workshop on Regional and Urban Economics
Barcelona, November 24th and 25th, 2011
- Hassink, R. (2010). “Regional Resilience: A Promising Concept to Explain Differences in Regional Economic Adaptability?” *Cambridge Journal Of Regions, Economy and Society*, 3(1), 45-58.
- Hill, E. W., Wial, H. and Wolman, H (2008) *Exploring Regional Economic Resilience. Working Paper 2008-04*, Institute of Urban and Regional Development, Berkeley.

- Hill, E., Wial, Wolman, H., Atkins, P., Blumental, P., Ficenec, S., Friedhoff, A. (2011) Economic Shocks and Regional Economic Resilience, To be published in *Building Resilient Regions: Urban and Regional Policy and Its Effects*, vol. 4, edited by Nancy Pindus, Margaret Weir, Howard Hudson, R. (2010) Resilient Regions in an Uncertain World: Wishful Thinking or Practical Reality? *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 3,1, pp. 11-26.
- Martin, R.(2010) “*Regional Economic Resilience, Hysteresis and Recessionary Shocks*”, Papers in Evolutionary Economic Geography # 10.18, Utrecht University, <http://econ.geo.uu.nl/peeg/peeg.html>
- McCann and Ortega-Argilés (2011) McCann, P. ve Rodriguez-Pose, A. (2011) Why and When Development Policy Should Be Place-Based, İçinde OECD Regional Outlook 2011:Building Resilient Regions for Stronger Recovery,203-213, OECD, Paris.
- Pendall, R., Foster, K., and Cowell, M.(2010), “Resilience and Regions: Building Understanding of the Metaphor”. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society* 3: 1-14.
- Pike, A., Dawley, S. and Tomaney, J. (2010) “Resilience, Adaptation and Adaptability”, *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 3, 1, pp. 59-70.
- Swanstrom, T, Chapple,K. ve Immergluck, D. (2009) *Regional Resilience in the Face of Foreclosures: Evidence from Six Metropolitan Areas*, IURD Working Paper Series, Institute of Urban ve Regional Development,UC Berkeley